

Raadsvoorstel

Onderwerp **Regionale Energie Strategie 1.0**
Steller/telnr. M.Philippart/ 1296 Bijlagen 1

Classificatie

Vertrouwelijk

Portefeuillehouder

Broeksma

Raadscommissie

Langetermijn agenda (LTA)
Raad

LTA ja: **Maand 6 Jaar 2021**
LTA nee: **Niet op LTA**

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit

de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES 1.0) vast te stellen.

Samenvatting

In de RES 1.0 geven we als regio Groningen (gemeenten, provincie en waterschappen) invulling aan de afspraken uit het Klimaatakkoord die gemaakt zijn aan de sectortafels Elektriciteit en Gebouwde omgeving. De RES 1.0 is het vervolg op de Concept-RES. Deze heeft u vorig jaar in mei vastgesteld en is door de regio op 1 oktober 2020 ingediend bij het nationaal programma RES (NPRES). Het huidige document, RES 1.0, dient voor 1 juli 2021 te worden aangeleverd en zal daartoe aan alle raden, de provinciale staten en waterschapsbesturen ter vaststelling worden aangeboden.

In de periode tussen de Concept-RES en RES 1.0 hebben we verdere verkenningen en verdiepingen op een aantal thema's uitgevoerd en hebben we meer concrete afspraken gemaakt waar we als regio willen gaan samenwerken. Het Groningse bod voor onze bijdrage aan de landelijke doelstelling van 35 TWh elektriciteit uit grootschalige wind en zon op land, blijft 5,7 TWh per jaar. Dit is na aftrek van de 10% onzekerheidsmarge, zoals we die ook in de Concept-RES aan u hadden voorgelegd.

B&W-besluit d.d.: 26-04-2021

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Aanleiding voor de RES is het Klimaatakkoord en afspraken die daarin gemaakt zijn door VNG, IPO en UvW met BZK en EZK om twee belangrijke onderdelen van dit klimaatakkoord in een RES te gaan uitvoeren. Het gaat daarbij om het produceren van elektriciteit uit grootschalige zon en wind op land in 2030 en de overgang van aardgas naar duurzame vormen van verwarming voor de gebouwde omgeving.

In de RES1.0 hebben we afspraken gemaakt op welke thema's we als regio gaan samenwerken. Het bod voor elektriciteit uit grootschalige zon en wind uit land is gelijk gebleven ten aanzien van de Concept-RES. Het betreft een optelsom van de bestaande parken, de plannen en de ambities van de verschillende gemeenten.

Kader

Het kader wordt gevormd door het Klimaatakkoord uit juni 2019 en de door u op 27 mei 2020 vastgestelde Concept-RES.

In het klimaatakkoord is vastgelegd dat een deel van de invulling in de regio's wordt uitgevoerd in de zogenaamde Regionale Energiestrategie (RES). In de provincie Groningen vormen de tien gemeenten, de provincie en de twee waterschappen een gezamenlijke regio. In de Concept-RES zijn de uitgangspunten voor samenwerking verkend, is het concept bod voor elektriciteit van 5,7 TWh toegelicht en zijn enkele onderzoeksopdrachten aangegeven.

Op 6 april en 8 april 2021 zijn door de RES-organisatie informerende bijeenkomsten gehouden voor volksvertegenwoordigers van gemeenten, provincie en beide waterschappen.

Argumenten en afwegingen

We hebben de belangrijkste onderwerpen in de RES 1.0 hieronder kort samengevat en vervolgens de positie van de gemeenten Groningen eronder toegelicht (inspringende tekst).

- Bod voor grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit

Het bod voor grootschalige opwek voor hernieuwbare elektriciteit op land is een optelsom van de bestaande projecten, plannen en ambities van de individuele gemeenten. Voor RES 1.0 heeft een actualisatie hiervan plaatsgevonden. Dit leverde dezelfde totale potentie als in de concept RES van 6,4 TWh op. De RES-partijen hebben vervolgens besloten om nu ook weer dezelfde onzekerheidsmarge van 10% mee te geven, zodat het Groningse bod op 5,7 TWh komt. We hebben daarbij aanvullend de afspraak gemaakt dat elke gemeente staat voor haar eigen aandeel in het bod en dat ambities niet overdraagbaar zijn op andere gemeenten.

Het aandeel van de gemeente Groningen in dit bod bedraagt 0,5 TWh in 2030. Dit is afgeleid van onze ambitie van 0,6 TWh voor 2035 (Routekaart Groningen CO₂-neutraal in 2035). Van ons aandeel in het bod is 0,03 TWh in bedrijf of in uitvoering (basis) en is 0,10 TWh vergund (bouwstenen). De opgave van onze ambitie voor zon en wind op land die nog niet is ingevuld, bedraagt nog 0,47 TWh voor 2035. Het is van belang dat wij als gemeente Groningen, met een hoge elektriciteitsvraag, ons aandeel in hernieuwbare energie leveren.

- Visie ruimtelijke inpassing

In de RES regio zijn we het eens over de unieke waarde van ons Groningse landschap. Er is nog veel discussie over hoe we de energietransitie goed in ons landschap willen inpassen. Voor de genoemde plannen en ambities uit de RES1.0 gelden de gemeentelijke kaders. Voor de realisatie van eventuele nieuwe ambities van zon- en wind op land, gaat de RES regio eerst aan de slag met het ontwikkelen van een gezamenlijke ruimtelijke visie. Hierover maken we bij voorkeur voor eind 2021 afspraken.

Wij vinden het belangrijk dat vooral ook bewoners en stakeholders bij een regionale visie op de toekomstige ruimtelijke inpassing worden betrokken en gehoord. In de tweede helft van dit jaar maken we met onze actualisatie van de routekaart inzichtelijk of nieuwe ambities nodig zijn voor onze gemeente. Dit levert dan belangrijke input voor deze regionale visie.

In onze beleidskaders voor zonneparken en windparken hebben we voor onze bestaande plannen en ambities voorwaarden en uitgangspunten opgenomen voor een goede ruimtelijke inpassing.

- Ecologie

U heeft tijdens de bespreking van de concept RES aangegeven dat ecologie een belangrijk thema is bij wind en zon op land. Ook de andere partijen in de RES vinden het van belang dat ecologie een stevige plek krijgt in de afweging bij zon- en windparken. We gaan daarom in de RES samen met stakeholders een aanpak ontwikkelen voor ecologie bij energieparken. De partners in de RES Groningen streven ernaar dat elk toekomstig energiepark waarde toevoegt aan natuur en biodiversiteit.

We hebben op dit moment al voorwaarden in ons gemeentelijk beleid voor ecologie rondom wind- en zonparken. Bij windverkenning werken we hierin samen met Natuur en Milieufederatie Groningen en Grunneger Power in het Windplatform. Door de krachten in de regio te bundelen verwachten we een verdere onderbouwing en mogelijke aanscherping van ons huidige beleid.

- Netwerkcapaciteit

Op basis van het Groningse bod heeft Enexis een doorrekening gemaakt voor de netwerkcapaciteit. Hieruit blijkt wederom dat de netwerkcapaciteit in de hele provincie onder druk staat en dat uitbreiding van het netwerk op meerdere locaties noodzakelijk is. Omdat dergelijke uitbreidingen veel tijd (enige jaren) en veel geld kosten is het van belang om de komende jaren scherp in beeld te hebben waar en wanneer de ambities in het bod worden gerealiseerd. Daarnaast geeft Enexis aan dat een fasering nodig is om in ieder geval voor 2030 het bod van 5,7 TWh te kunnen aansluiten op het net.

Dit kan leiden tot stagnatie in projecten die niet ruim van te voren zijn te plannen zoals bijvoorbeeld bepaalde lokale energie initiatieven en grootschalige zon op dak initiatieven. Maar ook vergaande elektrificatie van wijken of dorpen in de warmtetransitie kunnen tot knelpunten gaan leiden.

We hebben daarom als regio afgesproken dat we de komende tijd samen met Enexis een routekaart gaan opstellen. We zoeken dan ook tegelijkertijd naar mogelijkheden om meer flexibiliteit voor lokale initiatieven te kunnen realiseren.

Voor onze lopende projecten vindt intensief afstemming plaats met de netbeheerders Enexis en TenneT over de toekomstige inpassing. TenneT heeft inmiddels een investeringsbesluit genomen voor netuitbreiding om toekomstige opwek te kunnen aansluiten. Ook voor de invulling van onze resterende ambitie zullen we deze gesprekken blijven voeren om tijdig tot oplossingen te komen voor de netinpassing. Innovatieve en tijdelijke oplossingen, zoals opslag, kunnen daar ook nog een rol bij spelen.

- Financiële participatie

In RES verband is verder onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van financiële participatie. Dat heeft geleid tot het methodeboek waarin de verschillende methodes die in de regio worden gehanteerd, zijn uitgewerkt. We zullen in RES verband de verschillende mogelijkheden van financiële participatie blijven monitoren zodat we ook hier zoveel mogelijk van elkaar leren en de ontwikkelingen op dit gebied op de voet volgen.

Een belangrijke vraag die u bij de behandeling van de concept RES stelde ging over financiële participatie. Deze heeft geleid tot het aannemen van de motie *Laat omwonenden van zonneparken financieel meeprofitieren*. Wij hebben u daarop toegezegd om in ons Concept-beleidskader zonneparken, fase 2 hier verdere invulling aan te geven. Dit Concept-beleidskader zonneparken, zal in het derde kwartaal van dit jaar aan u worden voorgelegd. U bent inmiddels ook geïnformeerd over het fonds energietransitie. Hiermee zorgen we dat alle inwoners financieel mee zullen profiteren van de energietransitie.

- Warmtetransitie

De regie van de warmtetransitie ligt bij de gemeenten. Elke gemeente maakt voor het einde van het jaar een transitievisie warmte (TVW). De RES heeft een inventarisatie uitgevoerd naar de stand van zaken rondom de warmtetransitie. Daarnaast is veel achtergrondinformatie verzameld en is een onderzoek naar de potentie van groen gas uitgevoerd. Alle partners in de RES maken zich zorgen over de betaalbaarheid van de warmtetransitie. We werken daarom als RES regio samen aan een stevige lobby richting het Rijk om de velerlei knelpunten in de warmtetransitie voor de gebouwde omgeving op te lossen. Daarnaast werken we samen om van elkaars ervaringen en experimenten te leren.

In 2019 heeft uw raad de transitievisie warmte (het openingsbod) vastgesteld. Op dit moment wordt dat verder uitgewerkt en aangescherpt in het Warmtetransitie Plan. Wij verwachten dit in het vierde kwartaal van 2021 aan u voor te kunnen leggen.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Voor de RES is een communicatieplan gemaakt en is extra aandacht besteed aan het informeren van inwoners over het RES proces. Zo is eind vorig jaar een pagina grote advertorial opgesteld voor alle lokale kranten van de regio en is in maart 2021 een webinar georganiseerd. Ter ondersteuning van de communicatie bij gemeenten zijn diverse tools ontwikkeld zoals een aantal vlogs.

Ook deze RES is een optelsom van bestaand beleid van de gemeenten en provincie. Communicatie en participatie met bewoners over dit beleid zoals wind- en zonparken en de warmtetransitie vindt dan ook door de betreffende gemeente of provincie plaats.

Financiële consequenties

Geen

Overige consequenties

Geen

Vervolg

De RES 1.0 is aangeboden aan de raden van alle Groningse gemeenten, Provinciale Staten van Groningen en de beide besturen van de waterschappen. Het streven is dat de partijen de RES 1.0 unaniem zullen vaststellen. Echter unanimiteit is geen voorwaarde. Op 30 juni 2021 zal de RES 1.0 worden aangeboden aan NPRES waarbij duidelijk de status (wel of niet bestuurlijk door alle partijen vastgesteld) zal worden aangegeven.

We gaan dan zo snel mogelijk verder met de uitwerking van de afspraken in RES 1.0. In juni 2023 staat dan vervolgens de RES 2.0 op de planning.

Lange Termijn Agenda

Dit onderwerp staat op de LTA voor de maand juni (2021).

**Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,**

**burgemeester,
Koen Schuiling**

**secretaris,
Christien Bronda**

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.